

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets tekst og ændringsforslaget om indsættelse af en ny paragraf efter lovforslagets tekst, der bliver § 1, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om pas til danske statsborgere m. v.

(Lovforslag nr. 224. Fremsat 26/2 76. Første behandling 19/3 76. Betænkning 26/3 76).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes med 102 stemmer mod 24; 10 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes med 118 stemmer mod 11; 8 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§ 1, ændringsforslag nr. 3 om en ny affattelse af § 2 og § 2 i den ændrede affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om sikring af borgernes ret til frit at kunne færdes såvel i private som erhvervsområde formål [af Nathalie Lind m. fl.].

(Andre selvst. forslag nr. LXIX. Fremsat 9/3 76).

Forslaget sættes til forhandling.

Justitsministeren (Orla Møller):

Det foreliggende forslag svarer til første del af det forslag til folketingsbeslutning, som blev fremsat af venstre i efteråret 1975, og som efter første behandling blev henvist til videre behandling i arbejdsmarkedsudvalget.

Jeg finder ikke, at der er anledning til i dag at gå ind på realiteterne i forslaget. Efter bemærkningerne er fremsættelsen alene begrundet i et ønske om at få forslaget henvist til behandling i retsudvalget. Jeg skal derfor her kun sige, at jeg med hensyn til spørgsmålet om, hvilket udvalg der bør behandle forslaget, er enig med forslagsstillerne. Retsudvalget behandler for øjeblikket centrum-demokraternes forslag om ændring af straffeloven og gennemgår i den forbindelse straffelovrådets og retsplejerådets udtalelser om arbejdskonflikter. Det er derfor ønskeligt, at det foreliggende forslag, der angår tilsvarende spørgsmål, ligeledes kommer til behandling i retsudvalget.

Tange (FP):

I princippet kan fremskridtspartiet tilslutte sig dette forslag til folketingsbeslutning, men vi må da selvfølgelig sige, at vi synes, det er noget ejendommeligt, at man nu ønsker sagen overført til retsudvalget, når den én gang er kommet i arbejdsmarkedsudvalget. Dertil kommer, at vi er noget forundrede over, at man fremsætter forslaget, fordi det kun kan være med til at trække sagen i langdrag, og det forundrer os også, at venstre ikke er i stand til selv at lave et lovforslag vedrørende disse forhold. Vi har set, at centrum-demokraterne har lavet et ualmindelig godt lovforslag, der behandles i retsudvalget, og jeg mener ikke, at det varer så forfærdelig længe, inden vi kan få dette lovforslag frem til anden behandling her i tinget.

Jeg synes i virkeligheden, at dette forslag til folketingsbeslutning er noget overflødigt, fordi det simpelt hen går ud på, at regeringen skal lave det samme lovforslag, som centrum-demokraterne allerede har lavet, og som er under behandling i retsudvalget.

Gudme (RV):

Hr. Tange mente, at dette forslag var overflødigt. Jeg forstår dette forslag som et ønske om at skifte spor med hensyn til behandlingen, og alene det. Det vil altså sige, at den drøftelse, man hidtil har haft i arbejdsmarkedsudvalget om de samme ord, som nu gentages i dette forslag, ønsker man at føre videre i retsudvalget. Justitsministeren har lige sagt, at han fandt det hensigtsmæssigt, at drøftelsen foregik i retsudvalget, og jeg kan for mit vedkommende erklære mig enig heri. Det er jo i realiteten det, vi skal træffe beslutning om. Det, der én gang er drøftet, skal vi nu rent udvalgmæssigt drøfte et andet sted, og det er praktisk.

Men så kan vi da godt med det samme foregribe lidt af udviklingen og sige, at i går, hvor der vistnok skete det, at hr. Brusvang havde læst galt på dagsordenen, sådan at han troede, at man behandlede dette forslag, men senere opdagede, at det var finanslovforslaget, da fik vi et forslag om motive-ret dagsorden, hvor man opregner tre punkter netop med hensyn til denne problematik. I dette dagsordensforslag, som altså kom en dag for tidligt, kunne vi læse, at man nu fra centrum-demokraternes side

mente, at det rigtige ville være vedrørende denne problematik, som fra centrum-demokraternes side oprindeligt har fundet udtryk i, at man har fremsat lovforslag nr. 30 om ændring af borgerlig straffelov, at man ændrede politivedtægten i overensstemmelse med den formulering, som justitsministeren har fremsendt i et brev af 25. marts i år til folketingets retsudvalg.

Jeg tror, det er rigtigt, at vi får lejlighed til at drøfte dette med justitsministeren i et samråd, der finder sted i morgen, om lovforslag nr. 30, og efter at vi er færdig med den behandling, som vi nu står midt i, altså også om dette beslutningsforslag nr. LXIX. Derfor skal vi altså ikke tage beslutningen på forhånd, lige så lidt som vi skulle tage den i går, hvor den kom i utide, men jeg har en stærk fornemmelse af, at det bærer hen i den retning, at et flertal kan og bør enes om, at den rigtige måde at løse denne problematik, der jo har sin forhistorie i Bækkelund- og Info-sagerne, er, at vi får en klar og utvetydig regel nedfældet i politivedtægten.

Hvis det, som justitsministeren sendte til os forleden dag, er noget, som vi snart kan se skrevet i politivedtægten på justitsministerens eget initiativ og med venlig støtte fra et flertal i folketingets retsudvalg, så tror jeg, at denne sag og den uro, der har været en følge af denne sag, kan ende på en rimelig måde.

Ninn-Hansen (KF):

Jeg kan jo begynde, hvor hr. Gudme sluttede. Jeg er ganske enig i den opfattelse, at det er på tide at få en afgørelse og få en afgørelse efter de synspunkter, der er fremlagt flere gange fra denne talerstol, både af mit eget parti og heldigvis også af en række andre partier, nemlig at man får sikret retten til at færdes frit, så man ikke igen kommer ud for situationer, hvor nogle tror, at det kan være lovligt at hindre andre adgang. Vi har jo diskuteret det så ofte, at det kun vil være gentagelser, hvis man kommer yderligere ind på de synspunkter, man her må afveje over for hinanden.

Da vi i sin tid havde centrum-demokraternes forslag til første behandling, advarede jeg imod, at man først og fremmest tænkte på, at det skulle være en straffelovsændring. Jeg fandt dengang andre veje bedre, f. eks. en ændring af politivedtægten

[Ninn Hansen.]

eller udsendelsen af et cirkulære, og jeg tror også, at det er den vej, vi skal gå. Jeg har det indtryk, at justitsministeren ikke alene har fremsendt forslag til os til overvejelse af, hvad vi selv kan og vil gøre i den sag, men at justitsministeren er indstillet på — hvad der jo også er nødvendigt — hvis det drejer sig om ændring af politivedtægten, at medvirke til, at vi nu kan få en løsning.

Derfor skal jeg ikke komme meget ind på det forslag, der er fremsat. Jeg forstår, at det nærmest er stillet af formelle grunde. Materialet har vi, sagen er gennemdrøftet, og så er det altså tidspunktet at få bestemt, hvad det er, der skal ske.

Hr. Gudme beskæftigede sig med den afstemning, der fandt sted i går, hvor et betragteligt mindretal stemte for den opfattelse, at man nu skulle gennemføre en ændring af politivedtægten, så det dækkede. Men lige så afgørende var det jo, at to af de partier, der ikke stemte for, som begrundelse herfor alene argv det proceduremæssige, at de ikke mente, det var ved den lejlighed, man skulle tage stilling til sagen, men gennemføre arbejdet i udvalget. Det skal jeg ikke hæfte mig ved, det må hvert parti afgøre, som man selv ønsker. Det, jeg synes er afgørende, er, at når det drejer sig om sagens realitet, er der meget, der tyder på, at der er et flertal her i salen for at gennemføre de synspunkter, jeg har nævnt her, og som hr. Gudme og forslagsstillerne også er inde på.

Poul H. Møller (KrF):

Som det fremgik af debatten i går, har kristeligt folkeparti heller ikke skiftet indstilling med hensyn til dette emne. Vi finder, at det er helt rimeligt, at det forslag, som tidligere har været henvist til behandling i arbejdsmarkedsudvalget, nu kommer i det rette forum, nemlig retsudvalget, hvor vi jo i forvejen netop har, som det også er nævnt, centrum-demokraternes forslag, der vedrører det samme emne.

Det er vort håb, at vi nu snarest muligt kan komme ind på en løsning af disse alvorlige problemer på et tidspunkt, hvor der er nogenlunde ro på arbejdsmarkedet, hvor der ikke er strejker osv., fordi det har været vanskeligt også for politiet at tolke såvel politivedtægt som straffelov. Det har vist sig, at man fra politikreds til politikreds har

fortolket lovene forskelligt, og det vil derfor være meget befriende også for politiet, om man kommer til klare, retningsgivende regler om en klar lovgivning på dette område, således at politiet er helt på det rene med, hvad man har at rette sig efter, og handler derefter.

Vi hilser altså med tilfredshed, at det nu kommer frem i retsudvalget, og vi tilsiger vort partis velvillige medvirken til den endelige udformning af forslaget.

Knud Jespersen (DKP):

Det kan næppe chokere forslagsstillerne, at vi ikke er enige med forslagsstillerne hverken i intentionerne eller i, at det skal behandles i retsudvalget. Jeg har ikke noget imod, at de lærde strides om, hvor det skal placeres, men da det drejer sig om sager vedrørende arbejdsmarkedet, var den afgørelse, vi tidligere traf, hvor vi sagde, at det skulle være arbejdsmarkedsudvalget, rimelig og rigtig.

Om selve forslaget kunne der siges overordentlig mange ting. Der tales jo om klare politiregler, ændring i politivedtægter, og jeg synes, der tales på en måde, jeg helst vil karakterisere som hyklerisk. Man glemmer nemlig midt i alt dette, at grundloven også har sikret menneskene ret til frit og ubevæbnet at demonstrere deres vilje og uvilje, deres tilfredshed eller utilfredshed. Denne demonstrationsret kan med rette også sammenlignes med sådanne blokader, som er kommet til udtryk. Hvad enten det har været Bækkelund, Info, Uniprint eller andre, så har vi alle steder stået over for det samme, at man så med foragt på fagbevægelsen, at man ikke ville indgå overenskomster. Så kan man sige, at arbejdsmarkedets parter er ligestillet, og derfor skal man have fri ret til at bevæge sig. Ja vel, men de er dog ikke mere ligestillet, end at arbejdsgiverne er mere lige end de andre. Arbejdsgiveren kan lukke for sin produktion, han kan sælge sin virksomhed, han kan nedlægge dele af sin virksomhed. Han har ikke lov til at lave lockout, men han har mange, mange andre måder at gøre arbejderne arbejdsløse på eller presse lønnen. Hvis man så prøver med politivedtægter og på anden måde at klare problemet, sådan at det skulle være forbudt dér, hvor der er tale om overgreb mod menneskene, så kan man da vist også

[Knud Jespersen]

juridisk komme i konflikt med selve den problemstilling, at den private ejendomsret skal udfoldes under hensyntagen til almenvellet.

Jeg synes, det er dobbelt hyklerisk, når vi gør det til et stort problem, for der har jo ikke været så mange såkaldte blokader. Nu skal det altså gøres til et meget stort problem, nu skal man have tingene sat på plads. Jeg ved ikke, om det er, fordi man frygter, at det, man sagde i går om, at konjunkturerne vendte, var lidt for muntert optimistisk, og at man i stedet nu regner med, at der kan blive tale om en alvorligere krise med flere arbejdsløse.

Der er ingen tvivl for mig om, at det, man gør her, er dobbeltsidigt på den måde, at folketingset har et overordentlig stort ansvar for, at der ikke gøres nok ved selve arbejdsløshedsproblemet, for at sikre beskæftigelsen. Ja men de arbejdsløse har altså fri ret til at bevæge sig til og fra kontrolstederne, men de har ikke fri ret til at bevæge sig til og fra arbejdspladsen. Og hvis de, der er på arbejde, udsættes for overgreb, så må de altså ikke have lov til at lave demonstrationer, der spærrer.

Vi er af den opfattelse, at hykleriet her faktisk burde høre op, og at man i stedet accepterede, at når man vil bevare den private ejendomsret, så må man også garantere i henhold til grundloven og i alt fald til grundlovens ånd arbejdernes ret til at demonstrere, deres ret til at beskytte sig og deres ret til at gøre op med genstridige arbejdsgivere.

Jeg tror ikke, jeg behøver at sige til fru Nathalie Lind, at dette forslag er vi lige så meget imod, som da tankerne første gang blev født. Jeg vil meget nødig i den situation, at fru Nathalie Lind skulle misforstå det sådan, at vi delvis gik ind på tankerne. Vi synes, at dette forslag er rigtig dårligt, men vi kender også baggrunden for det.

Henning Philipsen (SF):

Vi opfatter dette forslag som et led i en serie af, jeg ved ikke, om man skal kalde det bevidste, men så dog i hvert fald angreb på fagbevægelsens hævdvundne rettigheder, tilkæmpede rettigheder i dette samfund, i og med at fagbevægelsen jo altid indtil nu har anvendt kampmetoder, som har været i

overensstemmelse med den måde, hvorpå vort politiske demokrati har formuleret sig siden 1849.

Dette forslag er efter min mening afledt af bestemte begivenheder, som har fundet sted på bestemte virksomheder. Men de har fundet sted på disse bestemte virksomheder, fordi der i arbejdsgiverkredse, og for den sags skyld også i uorganiserede arbejderkredse, har været provokatører, som har været villige til at sætte alt det, som fagbevægelsen igennem mere end hundrede år har opnået i dette land, på spil eller i hvert fald forsøgt på at prøve på at sætte det ud af kraft.

Jeg vover den påstand, at hvis vi ikke havde haft et folketing, således som det er sammensat nu, så ville disse forslag ikke have været fremsat, hverken det forslag, som vi oplever nu fra venstre, Danmarks liberale parti, eller det forslag, vi har oplevet fra det radikale venstre, som vi tidligere har diskuteret, og hvor hensigten i hvert fald er ganske klar, nemlig dette at fagbevægelsen skal stækkes. Hidtil har man ikke kunnet stække den alene af den årsag, at dens medlemmer selv har vidst, hvorledes man skal formulere sig, når det drejer sig om at slå, men nu skal den stækkes ved hjælp af lovgivningsmagten. Derfor er det, jeg hævder, at dette kun er et enkelt led i en serie angreb på dansk fagbevægelse og dermed også på dansk arbejderbevægelse.

Jeg skal ikke gentage, hvad hr. Knud Jespersen sagde, men jeg er enig med ham i hans betragtninger, når man siger til fru Nathalie Lind, at venstre ikke kan forvente tilslutning fra vor side hertil. Vi betragter det nærmest som et angreb på vor inderste sjæl, og således vil vi også gerne behandle det.

Brusvang (CD):

Jeg har af min gruppefælle hr. Arnfast fået refereret, at det skulle være blevet sagt af hr. Gudme, at jeg havde set forkert på dagsordenen, idet jeg allerede havde ytret mig om denne sag i går. Det er korrekt, at jeg tog denne sag i går. Det var ikke, fordi jeg havde læst forkert på dagsordenen, men det var, fordi jeg ligesom — sådan har jeg forstået det — partiet venstre har en følelse af, at denne sag ikke er blevet behandlet med den fornødne hurtighed og den fornødne

[Brusvang.]

alvor, og at der derfor er et behov for at få debatten om denne sag frem i denne sal igen.

Vi har jo i retsudvalget, hvor centrum-demokraternes forslag om ændring af straffeloven har været behandlet igennem et halvt år, meget nøje gennemtygget denne problemstilling. Vi har fra straffelovrådet og retsplejerådet og andre sagkyndige instanser indhentet en lang række udtalelser, sådan at vi ved, hvor vi befinder os med hensyn til denne sag. Det vil sige, at der egentlig ikke var noget med hensyn til selve teknikken, der manglede. Det, der manglede, var en politisk vilje og en politisk beslutning.

Men det er også så heldigt, at gennem behandlingen i udvalget er det blevet mere eller mindre afklaret, hvor flertallet ligger. Og hvis der var nogen tvivl om, hvad der egentlig var flertal for i retsudvalget, så blev denne tvivl i hvert fald bragt ud af verden i går, foranlediget af det dagsordensforslag, som centrum-demokraterne stillede. Ved dette dagsordensforslag, som jo bare var en opfordring til regeringen om at gå videre for at få den retsusikkerhed, der er ved blokadesagerne, ud af verden, blev det jo klart tilkendegivet fra de tilstedeværende repræsenterede partier, at der var et flertal, som gik ind for, at der skulle ske noget, at denne retsusikkerhed skulle ud af verden. Det var egentlig også tydeligt, når man så på de forskellige partiers udtalelser, at der var et flertal for dette, at det gerne måtte være i politivedtægten. Det vil sige, at jeg følte, at dette dagsordensforslag egentlig i samme omfang, som hvis det var blevet vedtaget, afklarede den politiske situation omkring dette problemkompleks. Derfor er jeg altså kun glad for, at jeg nu i dag har lejlighed til direkte at ytre mig om det af venstre fremsatte beslutningsforslag. Det går jo nemlig på nøjagtig det samme som det, vi ville med vort forslag.

Det vil altså sige, at nu har vi sikkerhed for, både gennem det initiativ, som CD tog i går, og gennem det initiativ, som venstre har taget, at denne sag kan komme til afklaring inden ret længe. Det er ikke afgørende, om vi får den fornødne retsregel i politivedtægten, i straffeloven eller for min skyld et andet sted. Det afgørende er, at den nu

kommer, og jeg håber på og beder om folketingets forståelse for, at når vi er en del, der gerne ser dette klaret nu, så er det, fordi vi har en tydelig fornemmelse af, at der også er nogle, der gerne vil forsinke denne sag ud over al måde. Der er mange, der har fremsat ønsker i retsudvalget om, at der skal foretages sådanne videregående undersøgelser og analyser af straffelovgivningen, af grundloven osv., at det er fuldstændig urimeligt. Vi kan simpelt hen ikke lovgive på den måde.

Jeg håber meget, at vi gennem det samråd, vi nu skal have med justitsministeren i morgen, hvor justitsministeren nærmere vil redegøre for enkeltheder i den formulering, sigtende på en ændring af politivedtægten, som vi har modtaget fra justitsministeren, får den endelige afklaring af teknikken, for afklaring af det politiske og den politiske beslutning bagved fik vi allerede i går.

Med disse bemærkninger kan jeg altså bakke fuldt op bag det forslag, som fru Nathalie Lind har lagt frem her. Det er et forslag, der sigter på en løsning og sigter på den samme løsning, som vi sigter på fra centrum-demokraternes side.

Wilhelm (VS):

Vedrørende den rent tekniske side af denne sag, om, hvorvidt den skal overgå til retsudvalget eller ej, kan jeg sige, at det ikke har vor store interesse, så vi skal sådan set ikke modsætte os, at den bliver behandlet i retsudvalget. Der var jo en hel del prokurator-kneb i oktober med hensyn til, hvor disse sager skulle hen, og hvilken udvalgsformand der var bedst til at fremskynde eller forhale sagerne. Vi tror ikke på, at man varigt kan forsvare lønarbejderinteresser på den dér maner med den slags prokurator-kneb. På et eller andet tidspunkt skal stillingen gøres op.

Det politiske i denne sag er selvfølgelig mere interessant. Siden forslaget oprindeligt blev fremsat den 22. oktober 1975, er der jo bl. a. sket det, at vi har fået den blå betænkning med straffelovrådets og andres udtalelser. For at resumere sådan meget kort vil jeg sige, at det, den især indeholder, for det første er en bekræftelse af de historiske forudsætninger for den gældende straffelov på disse områder, som vi vistnok som de eneste havde lejlighed til at nævne under den store blokadedebat i okto-

[Willhjelm.]

ber, nemlig at det ikke er noget tilfælde, at de pågældende paragraffer i straffeloven så at sige udtrykkelig undtager disse faglige aktionsformer, at der gik en drøftelse forud, hvor man bevidst sørgede for ikke at gribe ind i traditionelle faglige kampformer i straffeloven. Det er den ene ting, straffelovrådets udtalelse bekræfter.

Den anden ting er, at straffelovrådet jo bakker op bag det justitsministerielle notat, der blev afgivet i Bækkelundsagen, og som byggede på Hurwitz' og Krabbes fortolkning, hvorefter straffelovens §§ 260 og 261 ikke kunne anvendes over for den slags blokader. Det synes jeg er den anden vigtige ting i udtalelsen fra straffelovrådet.

Den tredje vigtige ting er, at udtalelsen, konkluderer er måske så meget sagt, men alligevel får sagt, at straffelovrådet ikke ønsker og ikke finder det hensigtsmæssigt med en ændring af straffeloven på disse punkter.

Så meget er der sket, og under den synsvinkel synes jeg kun man kan tage det sådan, at venstres forslag, når det nu fremsættes, efter at der er gået måneder med at afklare disse ting, er en klar erkendelse af, at disse aktionsformer hidtil har været lovlige, eller skal vi sige det omvendt: i hvert fald ikke har været ulovlige. For når venstre kommer nu her efter måneders undersøgelser i straffelovråd, i retsplejeråd osv. osv. og fremsætter kravet om, at regeringen ændrer straffeloven, så er det jo en erkendelse af, at de ting, man ønsker at ramme, hidtil ikke har været ulovlige.

Jeg synes, at jeg sådan set godt vil takke venstre for, at man klart og tydeligt har sagt, at her er man altså i færd med at ville kriminalisere nogle faglige aktionsformer, som ikke hidtil har været ulovlige efter gældende straffelov, politilove, politivedtægter, eller hvad man ellers kan stable op mod den slags aktionsformer. Ellers ville man jo ikke komme med et sådant forslag her efter måneders undersøgelser af det retlige grundlag. Man ville jo ikke komme med dette krav om, at regeringen ændrer straffeloven, medmindre man mente, at de ting, man ønsker stoppet, hidtil har været på lovens grund. Det, man altså er ude på — og det har vi jo vidst hele tiden, men nu er det helt klart også erkendt af venstre, når man frem-

sætter sådan et forslag igen — er, at man vil kriminalisere nogle faglige aktionsformer, som hidtil ikke har været ulovlige.

Der har vi hele tiden påpeget den fare, der lå i, at man måske end ikke ville gøre det over direkte lovindgreb, som gav anledning til en debat, som tvang partierne op at stå på, hvad det er, de ønsker her, men at man snarere ville gøre det ved den snigende metode ad administrativ vej over politivedtægten. Det er jo det, man har presset socialdemokratiet og regeringen ud i nu, og hr. Brusvang søgte også at give den et ekstra tryk på i går, at det skal ske over politivedtægten, og desværre har justitsministeren jo også være yderst behjælpelig i denne sag. Derfor finder jeg grund til at sige, uanset hvor meget hr. Gudme og andre her vil konstatere en bred opbakning bag regeringen osv., at en ændring af politivedtægten er og bliver, hvis justitsminister Orla Møller eller en kommende justitsminister foretager den, alene regeringens ansvar. Hvis den socialdemokratiske regering går hen og kriminaliserer de såkaldt fysiske blokader ved en ændring af politivedtægten, så er og bliver det alene den socialdemokratiske regerings ansvar, og det skal stå fuldstændig stjerneklart, så man på alle landets arbejdspladser ved, hvem det er, der har lavet den stramning.

Hvad er det så, man er ude på? Ja, man er altså ude på at kriminalisere nogle kampformer, og det lige præcis i en situation, hvor disse kampformer er betydelig mere relevante og nødvendige, end de har været meget længe. Det er nemlig former, der benyttes, og som det næsten bliver nødvendigt at benytte i en situation med så stor en arbejdsløshed, at skruerbrækkeriet — det er jo det, man vender sig imod, det var det, man vendte sig imod i Bækkelund, det var det, man vendte sig mod i Info-sagen, det er det, man har vendt sig imod alle de steder, hvor man har taget den slags former i anvendelse — er en helt anderledes alvorlig trussel mod organiserede lønarbejders lønvilkår og ansættelsesvilkår, end det har været i lange, lange tider med bedre konjunkturer. Lige præcis i denne situation, hvor de bedst stillede i samfundet har de bedste betingelser for at ligge og rokere forskellige lønarbejdergrupper ud mod hinanden og benytte sig af skruerbrækkeri, benytte sig af uorganiseret

[Wilhelm.]

arbejdskraft, nedbryde enhver organisering på arbejdsmarkedet, nedbryde alle de aftaler, der findes til arbejdernes selvforsvar ved lønforhandlinger osv., sætter man ind og vil fratage lønarbejderne et af de sidste defensive våben, de har over for dette skruebrækkeri, det våben, det i Bækkelund og i Info-sagen viste sig at være nødvendigt at sætte ind, helt klart, det må alle erkende, lige præcis for at undgå effekterne af skruebrækkeriet. Det er altså det, man er i gang med, og man fratager her, hvis man gør det, uanset om det sker ved politivedtægten, eller hvor det sker, danske lønarbejdere en kampform, som de traditionelt har haft ret til at benytte sig af.

At der er stillet en lang, lang række spørgsmål i retsudvalget, er rigtigt, som hr. Brusvang siger, men ikke for at forhale sagen, for vi mener ikke, at denne sag klares ved at forhale. Den skal jordes, ikke forhales. Undervejs og for at få den jordet har det bl. a. været nødvendigt at få en hel del ting oplyst, men en lang række af spørgsmålene er stadig ikke besvaret. En hel del af dem går på netop beviset for, at dette er en tradition på det danske arbejdsmarked, at det er en tradition, danske lønarbejdere har haft med disse aktionsformer. Vi har henvist til Philipskonflikten og en hel masse andre ting og spurgt: hvad er egentlig forskellen? Hvor mange af disse klassiske konfliktsituationer på det danske arbejdsmarked ville have været kriminaliseret, hvis man går hen og gør det, som nu ligger i udkastet fra justitsministeren om politivedtægten, som nu ligger i venstres ønske til regeringen om ændringsforslag til straffeloven, som nu ligger i centrum-demokraternes direkte forslag til ændring af straffeloven?

Der tiltrænges — som jeg efterlyste det i går, og jeg vil efterlyse det igen i dag — en erklæring fra regeringen om, hvorvidt den finder det til at leve med, hvis den påtvinges sådanne ændringer.

Ejler Koch (S):

Vi havde ikke forestillet os, at denne mere formelle behandling af dette forslag skulle give anledning til en stor fornyet principel debat. Men da det nu er tilfældet, er det vel rigtigt, at jeg på socialdemokratiets vegne, da vores ordfører ikke kan være til

stede, siger, at socialdemokratiet ikke ønsker nogen ændring af straffeloven og ikke ønsker nogen ændring af politivedtægten. Det ved vist alle, her er vi i god overensstemmelse med den udtalelse, vi har fået fra straffelovrådet.

Når jeg alligevel går herop, så er det i anledning af hr. Brusvangs bemærkninger om, at denne sag ikke er blevet behandlet med den fornødne alvor. Heri kan jeg være hjertelig enig med hr. Brusvang. Men den dag, den ikke blev behandlet med den fornødne alvor, det var, da hr. Brusvang fremsatte sit dagsordensforslag i går. For er den sag moden til afgørelse, og er den blevet træneret? Nej, den er ikke. Vi har fået en udtalelse fra straffelovrådet engang omkring den 1. februar, der klart og utvetydigt fraråder straffelovændringer, fraråder politivedtægtsændringer og siger, at det eksisterende retsgrundlag er tilstrækkeligt. Inden for strafferettens område plejer det at være god tone, at man lytter temmelig grundigt til de ekspertudtalelser, vi får. Vil man ikke det, så er det en sag, der skal behandles med mere alvor, end hr. Brusvang behandlede sagen med i går.

Derfor må jeg på det skarpeste tage afstand fra, at det, der har været tale om, har været et ønske om at træner denne sag. Vi ser den som hr. Wilhelm gerne jordet, men man kan dog heller ikke bebrejde os, at vi ikke kan medvirke til at tage stilling til et forslag om en politivedtægtsændring, som vi har fået tilstillet fra justitsministeren den 25. marts, og som endnu ikke på indeværende tidspunkt overhovedet har været drøftet i retsudvalget, og hvor der endnu ikke har været mulighed for at stille opklarende spørgsmål om denne bestemmelses rækkevidde. Man kan da ikke sige, at det er at træner en sag, eller at det er urimeligt at have muligheden for i det udvalg, der plejer at behandle disse forslag, at drøfte de ting, man vil vedtage. Derfor må jeg på det skarpeste tage afstand fra de betragtninger om, at denne sag ikke er blevet behandlet med den fornødne alvor.

Jeg er bange for, at der er oplæg til, at man ikke vil behandle den med den fornødne alvor. Vi bevæger os her på grænsen af grundlovens bestemmelser om forsamlingsfrihed. Vi bevæger os på et område, hvor straffelovrådet har frarådet os at gøre

[Ejler Koch.]

noget. Så er der grund til at tænke sig om, og der er grund til, at vi får at vide, hvad det er, der indeholdes nu også i det forslag om en politivedtægtsændring, som ministeren modstræbende og ikke ønskende det gennemført har sendt over til udvalget.

Jeg håber, at det flertal, man påstår der manifesterer sig i denne sag, vil respektere en rimelig ret til, at vi får denne sag oplyst fuldt ud.

Ordføreren for forslagsstillerne (Nathalie Lind) (V):

Jeg må som den foregående taler sige, at jeg egentlig havde forventet, at vi i dag alene skulle have en behandling af sagens formalitet.

Realiteten er jo, at vi har haft en første behandling af dette forslag, nemlig allerede den 30. oktober 1975. Vi har i de måneder, der er gået, haft forhandlinger i retsudvalget på grundlag af centrum-demokraternes forslag, udformet som en direkte ændring af straffeloven, men til gengæld har vi ikke i arbejdsmarkedsudvalget været inde på det emne, som første del af vores forslag til folketingsbeslutning omhandlede, det, som vi nu har udskilt i et særskilt forslag. Jeg mener, at det er rimeligt og naturligt — jeg takker de ordførere, der er gået ind herfor, jeg forstår også, at der er et flertal her i tinget, som er indforstået dermed — at også venstres forslag nu må behandles i retsudvalget, ikke mindst på baggrund af den betænkning, vi har fået fra straffelovrådet.

Så vil jeg gerne føje til om sagens realitet — det viste vores afstemning jo også i går i forbindelse med dagsordensforslaget — at vi mener, at når vi har haft et samråd med justitsministeren, så kan vi få visse ting afklaret. I hvert fald mener vi nu, at vi har et forslag fra justitsministeren, der ligger så nær det, der er vores tanker med denne sag, at vi inderligt håber, at vi snart får en løsning og får et flertal, således at den nuværende retsikkerhed med hensyn til den fysiske anvendelse af afspærringer kan blive afklaret.

Jeg takker for tilslutningen og håber, at sagen så kan viderebehandles i retsudvalget.

Gudme (RV):

Hr. Brusvang sagde før, at han ikke

havde set galt på dagsordenen og foretaget nogen forveksling mellem i går og i dag, og når han siger det, må man jo tro ham. Jeg kommer heraf til den slutning, at hr. Brusvangs mangel så består i, at han ikke ved, hvad en dagsorden er. En dagsorden er et forsøg på at inddele sagerne, sådan at man til visse tider taler om visse ting og til andre tider taler om andre ting. Forholdet i går var det, at man talte om finanslovsforslaget, og forholdet i dag er det, at man taler om fru Nathalie Linds forslag. Derfor havde det været rigtigere at tale om det, hvor det hører hjemme, i stedet for at tale om det, hvor det ikke hører hjemme.

Hr. Brusvang begrundede sit kissejav med, at det jo hastede så voldsomt. Ja, man kan sige, at det haster, men det haster selvfølgelig også at behandle sagen med alvor, som hr. Ejler Koch siger. Men at det skulle haste så meget, at man nødvendigvis skulle tale om det om tirsdagen, som vi derefter skal drøfte om onsdagen her i folketinget og om torsdagen i et samråd med justitsministeren i retsudvalget, går over min forstand. Hr. Brusvang behøver ikke at forklare det.

Henning Philipsen (SF):

Jeg bemærkede mig fru Nathalie Linds anvendelse af ordet „den bestående retsikkerhed“, sådan tror jeg fru Nathalie Lind sagde det. Det giver mig anledning til at stille det spørgsmål til fru Nathalie Lind: kender man da ikke i venstre, eller kender fru Nathalie Lind da ikke den dom, der faldt i forbindelse med Hope Computer-sagen, hvor det jo var ganske klart det, som jeg mener må være retsgrundlaget for den måde, hvorpå man kan tillade sig at aktionere, når det drejer sig om faglige aktionere? Der faldt jo netop en dom, såvel en underrets- som en landsretsdom, som efter min mening giver retsgrundlaget, og som efter min opfattelse gør fru Nathalie Linds forslag aldeles overflødigt. Jeg synes bare lige, jeg ville gøre den bemærkning og så spørge fru Nathalie Lind, om hun dog ikke kender den dom, for jeg synes, den danner retsgrundlaget for de hidtidige kampformer og for så vidt også for en fortsættelse af disse kampformer på de præmisser, der her er tale om.

Så vil jeg godt lige gøre et par bemærkninger yderligere. Det skal være, at jeg sy-

[Henning Philipsen.]

nes, det var meget væsentligt, hvad hr. Ejler Koch sagde med hensyn til den mulighed, der ville være for at indskrænke grundlovens ret til forsamlingsfrihed i forbindelse med fru Nathalie Linds forslag. Hvad ville der ske, hvis eksempelvis jeg — for at nævne mig selv først — og et andet medlem af det høje ting, f. eks. hr. Kaj Poulsen, der er smed ligesom jeg selv, fra socialdemokratiet, stiller os op foran en virksomhed, der er konfliktramt, og nogle tilfældige damer eller herrer for den sags skyld nu løber ind i os? Vi behøver ikke at bevæge os, men det hænder altså, at man kan løbe ind i andre. Hvad tror man så der ville ske, hvis man løb ind i os, selv om vi i øvrigt stod med hænderne i lommen? Jeg synes nok, den brik giver hele situationen i en nøddeskal. Hvad tror man der ville ske? Jeg ved godt, hvad der ville ske, men jeg overlader til andre at give svaret.

Ordføreren for forslagsstillerne (Nathalie Lind (V):

Jeg kender godt den underrets- og landsretsdøm, hr. Henning Philipsen omtaler. Må jeg have lov at henvise til, hvad straffelovrådet udtaler på side 43 i betænkningen — det er den formulering, der anvendes her — hvor straffelovrådet udtaler, at man er „tilbøjelig til at antage“ osv. med henblik på en bestemt fortolkning af den gældende politivedtægts § 3, hvilket jeg dækker ind med mit udtryk „retsusikkerhed“.

Jeg vil også gerne henvise til det svar, som vi har fået fra justitsministeren, hvor man fortolker ændringen. Jeg indrømmer, at retsudvalget har bedt om ændringen til politivedtægten, det er ikke justitsministeren, der er kommet med den. Der er også nogle bemærkninger her, som det kunne være værd at læse, og som jeg tror ville give svaret på det, hr. Henning Philipsen spurgte om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbe-

slutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Efterforskning i straffesager, anholdelse og varetægt m. v.).

(Lovforslag nr. 210. Fremsat 6/2 76).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ejler Koch (S):

Det foreliggende forslag om ændring af retsplejeloven vedrører nogle helt centrale afsnit af betydning for strafferetsplejen, hele problemstillingen omkring efterforskning og det meget diskuterede spørgsmål om anholdelse og varetægtsfængsling. Forslaget indeholder helt klare forbedringer i forhold til den nuværende tilstand, det indeholder oplagte forenklinger, og det er skrevet i et mere tilgængeligt sprog, end det hidtil har været. Vi kan i socialdemokratiet give vor tilslutning til, at dette forslag gennemføres i sine hovedprincipper.

Meget af det, der indeholdes i en så kompliceret ændring af retsplejeloven, som der her er tale om, egner sig naturligvis bedst til drøftelse i retsudvalget, men der er dog et par ting, som jeg finder det naturligt at drage frem her ved førstebehandlingen.

Forslaget gennemfører som noget nyt en væsentlig bedre ligestilling mellem politiet og forsvaret i hele forberedelsen af sagerne. Jeg tror, det er en styrkelse af forsvarers position i retssagerne, som vi skal være meget tilfredse med.

Men som en konsekvens af denne problemstilling om forsvarers stilling indeholder lovforslaget altså også nogle begrænsninger i forsvarerens rettigheder. Det er jo noget, der har givet anledning til temmelig megen offentlig debat, en debat, som nok i et vist omfang beror på den misforståelse, at der ikke allerede under den gældende retstilstand findes regler, der gør det muligt at udelukke forsvarerne. Derfor tror jeg, det er i lyset heraf, man skal diskutere de formuleringer, der findes om begrænsninger og udelukkelse af forsvarere.

Vi vil i socialdemokratiet ikke afvise, at